

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

325

Vragen van de leden **Wilders** en **Weisglas** (beiden VVD) aan de minister van Buitenlandse Zaken over *de levering door Rusland van onderdelen voor een atoomreactor aan Iran*. (Ingezonden 21 november 2001)

1
Heeft u kennisgenomen van het artikel «Rusland trotseert VS met kernreactor Iran»?¹ Is het waar dat Rusland op 16 november jl. is begonnen met het verschepen van de belangrijkste onderdelen voor een atoomreactor naar Iran, welke technologie ook voor de ontwikkeling van kernwapens kan worden gebruikt? Wat is uw oordeel daarover? Welke onderdelen betreft het precies, welke onderdelen volgen nog en hoe is verzekerd dat de leveringen alleen voor civiele en niet voor militaire doeleinden worden gebruikt?

2
Herinnert u zich uw uitspraak in de recente notitie «Islamitisch radicalisme in het Midden-Oosten en Centraal Azië», n.l. dat «wat betreft Iran er een vermoeden bestaat dat het land een productiecapaciteit voor nucleaire wapens nastreeft»?² Herinnert u zich ook uw uitspraak dat het onwenselijk is dat Iran een nucleair programma ontwikkelt?³ Hoe ziet u de Russische levering aan Iran in dit licht? Is het waar dat de VS sterke druk op Rusland hebben

uitgeoefend de levering niet te laten plaatsvinden? Heeft Nederland de VS daarin ondersteund? Zo ja, wanneer en op welke wijze?

3
Hoe zal de Nederlandse regering zich, ook in EU-verband, inspannen om deze levering voor zover nog mogelijk maar zeker ook verdere soortgelijke leveringen van Rusland aan Iran te voorkomen? Bent u bereid zowel in bi- als in multilateraal verband Iran en Rusland beide op deze onwenselijke handelwijze aan te spreken? Kunt u de Kamer over de resultaten van uw inspanningen berichten?

4
Hoe zal worden voorkomen dat deze nucleaire technologie in handen valt van terroristische bewegingen, met name die terroristische bewegingen die Iran sinds jaar en dag actief ondersteunt? Heeft Rusland overigens om dergelijke garanties gevraagd?

¹ NRC Handelsblad, 17 november jl.

² Kamerstuk 28 091, nr. 1.

³ Aanhangsel Handelingen nr. 993, vergaderjaar 2000–2001.

Antwoord

Antwoord van minister **Van Aartsen** (Buitenlandse Zaken). (Ontvangen 29 november 2001)

1
Ja, ik heb kennisgenomen van het artikel «Rusland trotseert VS met

kernreactor Iran» uit het NRC Handelsblad van 16 november jl. Rusland heeft inderdaad recentelijk een belangrijke component van een kernreactor, de reactorhuls, naar Iran verscheept. Deze leverantie komt voort uit een overeenkomst tussen Rusland en Iran uit 1995 voor de bouw van een nucleaire elektriciteitscentrale in Busher. De kernreactor die eind 2003 operationeel moet zijn is een lichtwaterreactor die weinig proliferatiegevoelig is, d.w.z. dat de productie van splijtstoffen geschikt voor kernwapens daarmee niet waarschijnlijk is. Nochtans is de samenwerking tussen Rusland en Iran in nucleaire technologie verontrustend aangezien er berichten zijn dat Iran werkt aan een kernwapenprogramma.

2
In mijn antwoord op de vragen van de leden Wilders en Weisglas omtrent de intensievere samenwerking tussen Iran en Rusland op militair en nucleair gebied van 15 maart 2001 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2000–2001, Aanhangsel 2069) heb ik aangegeven dat ik bezorgd ben over de samenwerking tussen deze beide landen op nucleair gebied aangezien er inderdaad een vermoeden bestaat dat Iran een kernwapenprogramma nastreeft. Hier zijn overigens geen harde bewijzen voor. Iran is lid van het Non-proliferatieverdrag en heeft zich verplicht niet te streven naar de

ontwikkeling of verwerving van kernwapens. Iran ontvangt geregeld IAEA-inspecties en tot nu toe zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd.

De Verenigde Staten heeft inderdaad protest aangetekend tegen de leverantie aangezien Washington meent dat de activiteiten in Busher een dekmantel vormen voor een wapenprogramma.

Rusland verwerpt echter het standpunt dat de leverantie in strijd zou zijn met non-proliferatie verplichtingen.

Ik heb meermaals de onwenselijkheid van de overdracht van technologie en kennis op het nucleaire vlak naar proliferatiegevoelige landen kenbaar gemaakt aan Rusland, o.a. in mijn gesprekken met mijn Russische ambtgenoot Ivanov.

3

In mijn antwoorden op vragen van het lid Wilders over militaire samenwerking Iran-Rusland van 30 januari 2001 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2000–2001, Aanhangsel 1253) en op vragen van de leden Wilders en Weisglas van 15 maart 2001 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2000–2001, Aanhangsel 2069-70) gaf ik al aan dat ik van mening ben dat het van belang is en blijft om voortdurend druk op Moskou te blijven uitoefenen, zowel in bi- als in multilateraal verband, om de samenwerking met Iran zo veel mogelijk te beperken op uit veiligheidsoptiek gevoelige terreinen. De Russische autoriteiten zijn goed op de hoogte van de internationale bezwaren die bestaan tegen de samenwerking op dit gebied tussen Iran en de RF. Om economische overwegingen achten zij deze samenwerking echter van groot belang.

Bovendien zijn zij van mening dat voldoende garanties zijn ingebouwd tegen het gevaar van proliferatie. Nederland zal blijven benadrukken dat deze samenwerking naar onze mening zorgelijk is aangezien zij een mogelijk Iraans kernwapenprogramma zou versnellen.

Bij mijn aanstaande bezoek aan Teheran zal ik nogmaals het belang van de naleving van de non-proliferatieverplichtingen aankaarten. Ik zal Iran ook wijzen op de waarde van toetreding tot de additionele inspectieprotocollen van het Internationaal Atoomenergie

Agentschap, die extra inspectiebevoegdheden geven op grond waarvan duidelijker dan thans kan worden vastgesteld of de splijtstofcyclus uitsluitend voor vreedzame doeleinden wordt gebruikt.

Desgevraagd ben ik uiteraard steeds bereid de Kamer op de hoogte te brengen van relevante ontwikkelingen op dit gebied.

4

Er zijn geen indicaties dat Iran nucleaire technologie aan terroristische groeperingen overdraagt.

Het IAEA controleert in Iran de splijtstofcyclus om erop toe te zien dat geen nucleair materiaal verdwijnt. Zonder deze voorwaarden was levering van de kernreactor door Rusland aan Iran, volgens de voorwaarden van de Nuclear Suppliers Group, niet mogelijk geweest. Zoals gesteld, kan Iran zelf bijdragen aan een groter vertrouwen op dit gebied door spoedige ratificatie van de aanvullende IAEA-protocollen.